

1 Versjon: 2.0

2 23. desember 2014

3

4

5

6

7

8

9 Bærum Venstres program 2015 – 2019

10 *Et grønt og urbant Bærum*

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24 Frihet. Fremtid. Felleskap.

25 www.venstre.no

26

27 **Kjære velger,**

28

29

30

31 Hilsen

32 (førstekandidat)

33

34 **Innhold**

35

- 36 1. **Venstres visjon for Bærum**
- 37 2. **En balansert areal-, transport- og miljøpolitikk**
- 38 3. **Næringsliv basert på kunnskap og innovasjon**
- 39 4. **En skole for dagens elever men fremtidens samfunn**
- 40 5. **Kultur og frivillighet**
- 41 6. **Helse og sosiale forhold**
- 42 7. **Liberale verdier: demokrati og forvaltning**

43

44 Venstres visjon for Bærum

45

46 Bærum har det beste av både by og land – og noen av utfordringene som hører til by og land.
47 Venstre har lenge vært en forkjemper for at vi skal løse dette dilemmaet på en måte som beskytter
48 det fine vi har, samtidig som vi ser nødvendigheten av å tenke nytt.

49 **Grønt, bærekraftig og urbant**

50 Områdene omkring hovedstaden opplever et høyt press på å tilrettelegge for befolkningsvekst. Flere
51 folk på et sted innebærer økt behov for infrastruktur, flere boliger, økning i helsetilbud, skoler og
52 barnehager.

53 Bærum kjennetegnes av frodige grøntområder og har en sammenhengende bebyggelse omkranset
54 av Oslo, Asker, Hole, marka og fjorden. For at vi skal beholde denne grønne frodigheten i møte med
55 befolkningsveksten må vi være tydelige på hvor det bør bygges tett og høyt, og områder hvor det
56 ikke bør bygges i det hele tatt. Ellers risikerer vi at grøntarealer og landbruksjord – dette
57 kulturlandskapet vi er så stolte av – etter hvert dekkes av bil-basert “suburban sprawl” etter verste
58 amerikanske modell.

59 Bærum opplever også utfordringer man forbinder med byer: lange køer på veiene, luft- og
60 støvforurensning fra trafikk, sosial ulikhet og nød og økt kriminalitet og rusproblemer, behov for
61 gode sosiale byrom og planløsninger i tettsteder. For å løse disse må vi akseptere at Bærum i stor
62 grad er blitt en by, og utvikle løsninger deretter.

63 Bærum Venstre ønsker en utvikling som er **grønn og bærekraftig**. Kortsiktige økonomiske hensyn må
64 vike for langsiktige miljøhensyn og en rettferdig samfunnsutvikling basert på frihet, fremtid og
65 fellesskap.

66 Vi vil at nye bygninger i Bærum må være nullutslipps- eller plusshus, og bygget med så lite
67 karbonavtrykk som mulig.

68 Venstres mål er å redusere klimagassutslippene i Bærum sammenlignet med 1990 med 40 prosent
69 innen 2020 for å redusere skadene som følge av global oppvarming. For å nå dette målet må all
70 fremtidig trafikkvekst tas av bane, sykkel, gange og kollektivtrafikk. Derfor vil Venstre prioritere
71 miljøvennlig transport og byutvikling rundt prioriterte kollektivknutepunkt som Fornebu, Sandvika og
72 Høvik. Venstre vil iverksette utbygging av Fornebubanen umiddelbart og forlenge Kolsåsbanen til
73 Rykkinn og Lommedalen. På denne måten vil vi skape en enklere, tryggere og mer miljøvennlig
74 hverdag for folk flest og forutsigbare infrastruktur løsninger for næringslivet.

75 **Arbeidsliv**

76 Bærum har et variert næringsliv. Verdiskapningen stammer i hovedsak fra handel og
77 kompetansebasert næringsliv. Som en del av hovedstadsregionen drar vi nytte av nærheten til Oslo.
78 Vi har en mangfoldig befolkning som preges av høyt utdanningsnivå og høy inntekt.

79 Mange av disse bedriftene er i Bærum fordi deres ansatte setter pris på livskvaliteten som kommer
80 fra nærheten til både by og land. Dette skal vi ta vare på.

81 Vi skal også huske at fordelene med nærhet til Oslo – med et stort antall arbeidsplasser – fordrer at vi
82 har en infrastruktur som gjør det enkelt å bo i Bærum og jobbe i Oslo eller andre steder.

83 Samtidig er det i alles interesse at det blir flere arbeidsplasser i Bærum, slik at flest mulig kan ha
84 arbeid nærmere der de bor. Dette vil forbedre livskvalitet og redusere presset på kollektivtrafikk og
85 veinettet til Oslo. Et av kjennetegnene ved en by er jo at veldig mange kan både bo og jobbe der.

86 Som Norges femte største kommune er Bærum større enn de fleste norske byer. Venstre mener
87 derfor det er på det rette at Bærum får, eller beholder, noen av de elementene som kjennetegner en
88 storby, som for eksempel et fullverdig sykehus, en fullverdig høyere utdanningsinstitusjon og
89 tilgjengelige boliger i alle prisklasser. Dette for at våre innbyggere skal kunne leve hele sitt livsløp i
90 Bærum.

91 Ingen forventer at innbyggerne i Stavanger skal reise til Sandnes for behandling – vi i Bærum bør ikke
92 måtte reise til Drammen for det heller.

93 Med det antallet kunnskapsbedrifter som finnes i Bærum er det også naturlig at det finnes en høyere
94 utdanningsinstitusjon – for eksempel innenfor miljø- og energiteknologi.

95 Venstre har i perioden 2011 – 2015 vært en viktig pådriver for å balansere utviklingen i Bærum, selv
96 om det har vært rent Høyre-flertall i kommunestyret. Din stemme på Venstre i 2015 kan gi oss en
97 enda sterkere posisjon i perioden 2015 – 2019.

98 Venstre vil fortsette å stå på for at Bærum utvikles på en måte som tar vare på våre grønne verdier,
99 men som aksepterer at vi velger fortetting og urbanisering der dette er mest hensiktsmessig.

100 **Innovative Bærum**

101
102 Næringslivet i Bærum er mangfoldig og omfatter et spenn fra store internasjonale konsern til SMB og
103 enkeltpersonforetak. Innslaget av teknologibasert virksomhet med internasjonale
104 markedsmuligheter er betydelig. Bærum er blant de områder i landet som har størst forsknings- og
105 utviklingsaktivitet i næringslivet. Landbruket i Bærum er en svært synlig forvalter av fruktbare
106 arealressurser som dessuten representerer et verdifullt kulturlandskap og rekreasjonsverdi.

107
108 De sterke teknologimiljøer kan styrke grunnlaget for bærekraftige leveranser og tjenester. Teknologi er
109 viktig i mange sektorer, ikke minst for miljøet ved å skape energieffektivitet, unngå forurensing,
110 gjenvinne ressurser. Teknologi kan anvendt på hensiktsmessig måte også bedre ressursutnyttelse og
111 kvalitet i leveransene innen skole, helse og omsorg. Bærum Venstre vil at kommunen skal bidra og
112 aktivt stimulere utvikling av næringsklynger. På den måten kan vi legge til rette for samarbeid og
113 synergi mellom bedrifter, på tvers av bransjer, offentlig virksomhet og andre kunnskapsaktører.

114 **Et liberalt samfunn**

115 Venstre er Norges sosialliberale parti. Vi vil skape et samfunn der man har frihet til å forme sitt eget
116 liv, samtidig som vi tar ansvar for hverandre og for miljøet vårt. Denne friheten skapes ved å gi reell
117 valgfrihet til alle – ikke bare de som har egne ressurser til det – og det er også slik vi tar ansvar for
118 hverandre. Et godt samfunn er skapt av frie mennesker som er i stand til å ta gode valg for seg selv,
119 sin familie og verden rundt dem.

120

121 En grønn og bærekraftig utvikling

122 Bærum skal være en grønn kommune som kombinerer vekst med beskyttelse av vår livskvalitet, og
123 urbanisering med vår landlige historie og geografi. Transport- og arealplanlegging skal gå hånd i hånd
124 for å svare på miljø-, trafikk- og naturvernutfordringene ved å bygge høyt og tett ved
125 kollektivknutepunkt, og verne grønne områder fra utbygging. Bærum skal være en
126 foregangskommune innen grønn by- og tettstedsutvikling.

127 En foregangskommune på klima og miljø

128 Venstre vil at Bærum Kommune skal være en foregangskommune på god luftkvalitet og bærekraftige
129 klimatiltak for sine innbyggere ved å tilrettelegge for rask utfasing av fossilt drivstoff til fordel batteri,
130 hydrogen eller biologisk brennstoff. Venstre vil bevare det biologiske mangfoldet og naturområdene
131 i marka og beskytte landbruksområder fra utbygging ved en streng reguleringspolitikk og ved å
132 fortette rundt kollektivknutepunkter.

133 En skole for fremtiden

134 Bærum Venstre ønsker en skole der elevene kan utvikle så mye som mulig av sitt naturlige
135 potensiale. Vi ønsker en skole med faglig dyktige og oppdaterte lærere innen basisfag og estetiske
136 fag som har tid og ressurser til å gi barna individuelt tilpassede utfordringer. Bærum Venstre vil
137 derfor øke antallet støttefunksjoner, slik at barn med sosiale eller psykiske problemer fanges opp så
138 tidlig som mulig, og redusere skolebyråkrati slik at lærerne frigjøres til å fokusere på fag.

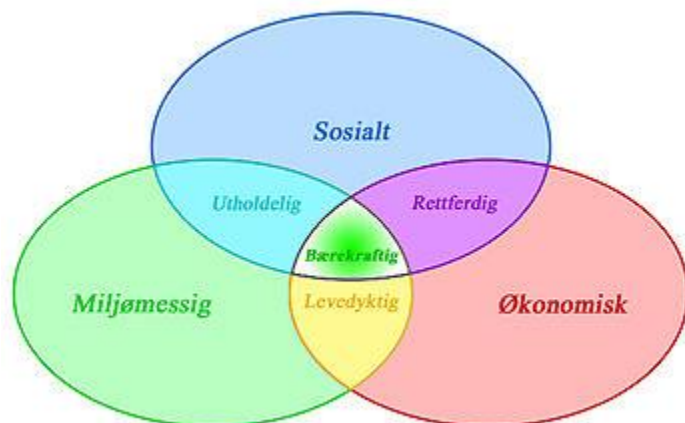
139 En kommune som viser varme

140 Bærum Venstre vil at Bærum skal bli enda bedre til å ta vare på de vanskeligst stilte blant oss, slik at
141 våre innbyggere kan oppleve verdighet, kvalitet i offentlige tilbud og hjertevarme gjennom hele
142 livsløpet. Vi skal kjempe på alle arenaer for at Bærum sykehus gjenopprettes til et fullverdig sykehus.
143 Vi ønsker at eldrebølgen skal møtes gjennom et samarbeid mellom kommunen, offentlige, private og
144 frivillige tjenesteytere og ikke minst – brukerne selv.

145
146

En grønn og bærekraftig areal-, transport- og miljøpolitikk

147 Venstres ambisjon er et Bærum tuftet på *bærekraftig utvikling* der kortsiktige økonomiske hensyn
148 må vike plassen for langsiktige miljøhensyn og en rettferdig samfunnsutvikling basert på frihet,
149 fremtid og fellesskap.

150

151 Bærum en flott kommune der mange vil bygge og bo. Vi har en sentral beliggenhet med et mangfold
152 av natur, kunnskap og kultur. Dette gjør oss attraktive for tilflyttere og næringsliv og bidrar til en
153 positiv sosial og økonomisk utvikling i kommunen. Samtidig fører den høye befolkningsveksten til et
154 stort press på miljø og arealressurser i form av utbygging av boliger, næring, transport og
155 kommunikasjon.

156 Bærum er en kommune med rike naturverdier, landskap og biologisk mangfold. Disse verdiene bidrar
157 til unike muligheter for naturopplevelser, friluftsliv og landbruk. Kombinasjonen av høyt
158 utbyggingspress og ønsket om å bevare et åpent, grønt og landlig Bærum setter oss i et dilemma
159 mellom grønne og urbane verdier. Dette dilemmaet kan kun løses ved å tenke langsiktig, ansvarlig
160 og bærekraftig.

161 Norge bryter med sine internasjonale forpliktelser for luftkvaliteten rundt storbyene, og EFTAs
162 overvåkingsorgan ESA har gått til sak mot Norge. Norsk Institutt for Luftforurensning anslår at 75
163 prosent av NOx utslippene kommer fra tungtransport og varetransport i Osloområdet. Nye E18 løser
164 ikke alle utslipps- og trafikk problemer alene. Kombinert med økt satsning på bane, sykkel, gange,
165 kollektiv og andre miljøsmarte tiltak som el-bil og el-ferger er nye E18 imidlertid ett av mange tiltak
166 for å utvikle et grønt og bærekraftig Bærum.

167 Klimatiltak er en billig forsikring for å redusere skader som følge av global oppvarming i fremtiden.
168 Venstre legger FNs anbefalinger om at rike land må kutte 25 – 40 prosent av sine klimagassutslipp
169 innen 2020 til grunn i klimapolitikken. Bærum må derfor ha som mål å redusere CO2 utslippene med
170 40 prosent sammenlignet med 1990 innen 2020. For å nå klimamålet må all fremtidig trafikkvekst i
171 Bærum tas av bane, sykkel, gange og kollektivtrafikk. Derfor vil Venstre prioritere miljøvennlig
172 transport og byutvikling rundt prioriterte kollektivknutepunkt som Fornebu, Sandvika og Høvik.
173 Venstre vil iverksette utbygging av Forneubanen umiddelbart og forlenge Kolsåsbanen til Rykkinn og
174 Lommedalen. På denne måten vil Venstre skape en enklere, tryggere og mer miljøvennlig hverdag for
175 folk flest og forutsigbare infrastruktur løsninger for næringslivet.

176 **By- og tettstedsutvikling i prioriterte kollektivknutepunkt**

177 Transport, miljø og boligutbygging henger tett sammen i Bærum. Dessverre tøyser utbyggere i Bærum
178 stadig grensene for å oppnå kortsiktig økonomisk avkastning samtidig som den politiske prosessen er
179 preget av for mange kompromiss. Resultatet er at jordbruksareal, grønne lunger og villastrøk bygges
180 ut og fortettes mens kollektivknutepunkt som Sandvika, Bekkestua, Høvik og Fornebu ikke utnyttes
181 optimalt til by- og tettsteds-utvikling.

182 Venstre ønsker å ta vare på et grønt, landlig og åpent Bærum. For å bevare landbruk og grøntareal
183 må vi legge til rette for fortetning og byutvikling ved prioriterte kollektivknutepunkt. Dette vil bidra til
184 å redusere klimautslipp og transport utfordringer knyttet til befolkningsveksten. Ved hjelp av effektiv
185 arealutnyttelse og større kollektivsatsning er det mulig å løse utfordringer som følge av veksten uten
186 å flytte marka grensen eller bygge ned flere jorder og grøntarealer

187 **Effektive kollektivløsninger på tvers, ikke bare på langs**

188 Mangelen på en samordnet og konsistent bolig- og transportpolitikk fører til en negativ utvikling i
189 Bærum der trafikkøkningen i stor grad dekkes av økt privatbilisme istedenfor miljøvennlige
190 kollektivløsninger.

191 I tillegg er transport og kommunikasjon i Bærum i for stor grad preget av å løse transportbehovet til
192 Oslo. Dette fører til ensidig fokus på klimaskadelig gods og person-bil transport i aksene til/fra Oslo på
193 bekostning av tverrkommunikasjon i Bærum. Et grelt eksempel på dette er fremdriften i utbygging av
194 Fornebubanen, planer om massiv boligutbygging på Fossum uten tilrettelagt kollektivtilbud og
195 mangelen på en helhetlig planlegging av banetilbud for Oslo og Akershus under ett.

196 I dag er det vanskelig og kostbart å ta kollektiv på tvers i Bærum. Venstre ønsker utbygging av
197 Fornebubanen iverksettes umiddelbart og at Kolsåsbanen forlenges til Rykkinn, Sandvika Stasjon og
198 videre til Lommedalen.

199 **Energieffektive og miljøvennlige boliger**

200 Venstre vil at kommunene selv skal kunne stille strengere krav til miljø enn teknisk forskrift. Vi vil at
201 Bærum som en kommune med en resurssterk og skolert befolkning og en kommune der mange
202 ønsker å bygge, skal gå foran og ha krav som minst tilfredsstillende de samme kravene som kravene til
203 miljømerket Svanen. Vi vil stille strenge krav til energiløsning, materialbruk og livsløpsstandard særlig
204 ved de større utbyggingsprosjektene i bysentrene Sandvika og Lysaker/Fornebu og ved de andre
205 større kollektivknutepunktene. Målet er en høyest mulig andel pluss-hus og passiv-hus, bruk av tre
206 og andre miljøvennlige bygningsmaterialer og mye gjenbruk av bygningsdeler. Kommunen skal så
207 langt det er mulig gå foran ved å stille krav, veilede og gå foran med gode eksempler.

208 Bærum Venstre vil at alle kommunale nybygg skal kvalifisere til plusshus-standard. Ved renovering
209 av kommunale bygg skal det tilstrebes størst mulig passivhuseffekt eller om mulig plusshus-standard.
210 Energieffektivitet skal inn som prioritert kriterium i alle kommunale anbudskonkurranser som
211 omfatter bygninger.

212
213 Ved kommunal regulering for utbygging etter søknad fra private aktører, vil Bærum Venstre at det
214 skal stilles vilkår om energieffektivitet i nye bygg.

215 **Miljøsmarte transportløsninger**

216 For å oppnå klimamålet må fossilt brennstoff raskt fases ut til fordel for batteri, hydrogen eller
217 biologisk brennstoff for drift av tog, busser, ferger, biler og sykler. Bærum har rik tilgang til fornybar
218 elektisitet og batteriteknologien er i rask utvikling til å bli et reelt alternativ til fossilt brennstoff.

219 Venstre er foregangsparti for bruk av miljøsmarte løsninger og intensiver for elektrifisering av
220 transport på land og sjø. Avgiftsfritak, kjøring i kollektivfeltet og gratis parkering har vært en suksess
221 for å øke bruken av elbiler i Bærum.

222 På samme møte ønsker Venstre å legge til rette for at Oslofjorden i mye større grad brukes til
223 miljøvennlig transport i Bærum. Elferge til Fornebu er et eksempel på en miljøsmart løsning som ikke
224 bare er god helse for jordkloden vår, men som også vil gi et båt-tilbud til og fra jobb som er med på å
225 gi bedre livskvalitet for den enkelte passasjer .

226 Miljøvennlig transport krever helhetlig og langsiktig planlegging. Venstre etterlyser en transport og
227 miljø- økonomisk plan som inkluderer el-ferger som et miljøeffektivt transportmiddel for
228 Osloområdet. Dette vil bidra til å lette presset på den landbaserte infrastrukturen i Bærum som er
229 sterkt underdimensjonert i forhold til det økende folketallet.

230 Bildeling av elbiler er også et eksempel på miljøsmarte løsninger som lett lar seg realisere i Bærum.
231 Dette er et praktisk tilbud som kan erstatte bil nummer to for familier i en travel hverdag samtidig
232 som kører og utslipp av helseskadelige gasser minker.

233 Bildelingsløsninger med elektrisk biler minker utslipp av helseskadelige gasser og partikler for
234 befolkningen i Bærum, gir bedre kapasitet på veiene, mindre kø og bedre rom for effektiv og
235 miljøvennlig kollektivtrafikk.

236 Mens store private bedrifter i Bærum har innført elbildeling for sine ansatte, har ikke Bærum
237 Kommune selv innført ordningen. Venstre vil at Bærum Kommune skal være en foregangskommune
238 for bruk av miljøsmarte løsninger og intensiver for elektrifisering av transport på land og sjø bl.a. ved
239 å innføre elbil deling for hjemmesykepleien.

240

241 **Sykkelkommunen Bærum**

242 Sykling er en viktig del av løsningen på mange problemer: trafikk, klima, lokal forurensning og
243 folkehelse. I følge stortingsmeldingen «Sunne livsstilsvalg» er hver tredje bilreise kortere enn 3 km.
244 Mange av disse reisene kunne gjøres på sykkel, og spesielt dersom man inkluderer elsykler i bildet.
245 En økning i sykkelandelen vil redusere trafikkmengden på både små og store veier, redusere utslipp
246 både av klimagasser og annen forurensning, samt bedre innbyggernes helse ved økt fysisk aktivitet.

247 Som et første steg må Sykkelstrategi fra 2011 følges opp slik at gir en realistisk mulighet for å nå 10%
248 sykkelandel i 2020. Dette innebærer både bedre tilrettelegging, og en holdningsendring blant
249 Bærum's innbyggere. Sykkel bør prioriteres ved utbygging av nye veier, og både offentlige og private
250 bygg bør ha trygg og lett tilgjengelig sykkelparkering. Eksisterende sykkelruter bør skiltes bedre, og
251 gjøres enklere og mer effektive å bruke til daglig transport, og ikke bare for fritidsreiser. Flere veier i

252 Bærum skal vurderes som sykkelprioriterte veier, der bilene er velkomne, men må underordne seg
253 gående og syklende slik som i FutureBuilt prosjektets «Grønne sykkelalleer».

254 Elsykler gir en mulighet for miljøvennlig og helsebringende sykling også for lengre reiser, eller for
255 personer som pga. helse eller beliggenhet ikke orker å sykle i dag. Elsykling bør oppfordres, for
256 eksempel ved at Bærum kommune tilbyr elsykkel framfor tjenestebil i de virksomheter det er
257 naturlig. Det bør også opprettes en prøveordning med elsykkel-delning slik det i dag finnes for elbiler,
258 for eksempel i forbindelse med et kjøpesenter eller kollektivknutepunkt.

259 Økt sykling om vinteren er en god måte å øke sykkelandelen på. Selv om den norske vinteren er kald
260 og mørk er det fullt mulig å sykle gjennom den, dersom vedlikehold av vei- og gang- og sykkelveinett
261 gjøres riktig. En prøveordning med forsterket vintervedlikehold av viktige pendlerruter mellom
262 Bærum og Oslo skal gjennomføres.

263 En effektiv måte å skape et mer sykkelvennlig Bærum i fremtiden er å skape fremtidens syklistler.
264 Bedre tilrettelegging for sykling til skole, ved bedre sykkelparkering og trafikkreduserende tiltak i
265 nærområdet, vil gjøre det mulig for flere barn å sykle til skolen. Rektorer ved skolene bør i mindre
266 grad få begrense elevenes adgang til å sykle til skolen.

267 **Nye E18 ingen universalløsning**

268 Nye E18 løser ikke alle utslipps- og trafikk problemer alene. Kombinert med økt satsning på bane,
269 sykkel, gange, kollektiv og andre miljøsmarte tiltak som el-bil og el-ferger er nye E18 imidlertid ett av
270 mange tiltak for å utvikle et grønt og bærekraftig Bærum.

271 Nye E18 er først og fremst et tiltak for å redusere støy og luftforurensningen for Bærum sine innbyggere
272 fra en av landets mest trafikkerte Europaveger. Luftforurensning er et stort problem for folkehelsen i
273 Bærum og dagens E18 er den største negative bidragsyteren. Dette er hovedgrunnene til at Bærum
274 Venstre støtter nye E18 og har vært en pådriver for Oslo Pakke 3 og arbeidet med å sikre
275 utbyggingen plass i nasjonal transportplan.

276 Samtidig er det viktig å være klar over at nye E18 ikke er en universalløsning for alle utslipps- og
277 trafikk problemer alene. Ny E18 er ikke ment å øke den totale kapasiteten for personbiler inn til Oslo,
278 men Gjønnediagonalen vil flytte en del av trafikken fra Griniveien, Bærumveien og de allerede
279 sterkt trafikkbelastede villaveiene i Østre Bærum til de nye tunnelene på E18. Dersom ikke Nye E18
280 kombineres med økt satsning på bane, sykkel, gange, kollektiv og andre miljøsmarte tiltak vil
281 kjøpproblemene være like ille og utslippene av CO2 og andre klimaskadelige gasser like store.

282 Nye E18 åpner opp for viktige gevinster som må ses i sammenheng med en samordnet miljø- og
283 transportplanlegging. Ved at store deler av traseen ligger i tunnel blir arealet over tunnelene
284 tilgjengelig for økt satsning på kollektivtrafikk, sykling og grønnere og bedre tettstedsutvikling for
285 eksempel i Sandvika og på Høvik.

286 Disse gevinstene kommer imidlertid ikke av seg selv og Bærum Venstre vil være en pådriver for at
287 nye E18 legger til rette for flere kollektivfelt, økt bruk av sykkel, el-bil, redusert støy og forurensning og
288 grønn by- og tettstedsutvikling.

289 **Prioritert og samordnet transport- og boligutvikling**

290 Venstre vil ha en prioritert og styrt transport- og boligutvikling i kommunen. For å løse felles
291 utfordringer med befolkningsvekst og miljø må transport og boligutbygging skje i tett samarbeid med
292 Oslo og kommunene i Vestregionen.

293 En grønn og bærekraftig utvikling av Bærum krever politisk vilje, handlekraft og nytenkning.

294 **Venstre vil:**

- 295 • Utarbeide en samlet, prioritert og styrt areal og transportplan i samarbeid med Oslo og
296 kommunene i Vestregionen
- 297 • Prioritere miljøeffektive kollektivløsninger på tvers i Bærum (Bane løsning for Fornebu bør
298 inneholde en helhetlig løsning for tverrkommunikasjon i Bærum)
- 299 • At all trafikkvekst i Bærum tas av bane, sykkel, gange og kollektivt
- 300 • At godstransport overføres til jernbane og sjø
- 301 • Være pådrivere for Ringeriksbanen og stasjon på Avtjerna slik at kommunens arealer der kan
302 utnyttes [og en fremtidig ringbane videre fra Asker til Follo over Hurumhalvøya.]
- 303 • At fossilt brennstoff erstattes av elektrisitet og andre rene energiformer
- 304 • At utbygging av tettsteder og byutvikling må skje rundt kollektivknutepunkt slik at behovet
305 for å eie og kjøre bil reduseres og slik at man kan benytte seg av fleksible, klimavennlige
306 transportløsninger.
- 307 • At Bærum blir en foregangskommune innen grønn byutvikling ved å bedre tilrettelegge for
308 effektiv arealutnyttelse, gående og syklende, større kollektivsatsning og flere grønne lunger.
- 309 • Gjøre sykkelveier i Bærum bedre, mer effektive og enklere å bruke til og fra jobb, samt
310 innføre trafikkreduserende tiltak rundt skoler slik at flere barn kan sykle til skolen.
- 311 • Prioritere vintervedlikehold på gang- og sykkelveier og gjennomføre prøveprosjekt for el-
312 sykkeldeling for å gjøre sykling enklere for flere hele året.
- 313 • Ha sykkelprioriterte veier i Bærum og prioritere slike fra alle deler av kommunen til Sandvika
314 og Fornebu og mellom Sandvika og Lysaker/Fornebu.

315 +++

316 **Næringsliv basert på kunnskap og innovasjon**

317

318 Bærum har i dag et sterkt og variert næringsliv, med alt fra globale teknologigiganter til små
319 servicebedrifter. Disse både tiltrekker seg, og er tiltrukket av, en høyt utdannet og kompetent
320 befolkning så vel som vår beliggenhet i hovedstadsregionen. For at Bærum skal stå frem som en
321 attraktiv, grønn by må nærings- og økonomisk politikk i kommunen legge til rette for dette. I korte
322 trekk betyr dette et fokus på områdene miljø, kunnskap, kultur og omsorg også i næringspolitikken.

323 En grønn, urban næringspolitikk betyr fokus på:

- 324 - Grundere, spesielt unge og nyutdannede som vil etablere kunnskapsbedrifter innenfor
- 325 sektorer som vil danne fremtidens arbeidsplasser;
- 326 - Ren energi og miljøteknologi, som over tid kan erstatte de fossile arbeidsplassene som er
- 327 viktige i Bærum i dag; og
- 328 - Kulturbedrifter og servicetilbud, som gjør det spennende å bo og jobbe i Bærums bysentre.

329 **Næringspolitikk er også kunnskapspolitikk**

330 Tatt i betraktning viktigheten av kunnskapsbedrifter for Bærums økonomi og posisjonen som Norges
331 "femte største by" er burde det finnes relevante høyere utdanningsinstitusjoner i Bærum med
332 tilknytning til lokale kompetansemiljøer.

333 Venstre vil:

- 334 - legge til rette for at Bærum er og skal være en kommune full av kompetansebedrifter som
- 335 tilbyr spennende jobber til våre innbyggere og de som bor i nabokommuner;
- 336 - At vi skal opprettholde de gode forholdene for nasjonale og internasjonale
- 337 høyteknologibedrifter som skaper store verdier og arbeidsplasser i Bærum; og
- 338 - Jobbe for at landets fremste utdanningsinstitusjoner i samarbeid med næringslivet etablerer
- 339 studietilbud, gjerne innen miljø- og energiteknologi i Bærum.

340 **Omsorg er også næring**

341 Omsorgs- og andre kommunale tjenester er også næring - en liberal næringspolitikk betyr å være
342 åpen for nye løsninger innen omsorgssektor, men aldri på bekostning av kvaliteten på tilbudet til
343 våre borgere.

344 Vi må være villige til å prøve både nye og tradisjonelle måter å skape trygghet og varme for de
345 Bæringere som trenger hjelp og omsorg. Private aktører kan tilby tjenester på vegne av det offentlige,
346 så lenge kvaliteten sikres og tilbudet er likt for alle. Dette har vi utdypet i kapittelet "Vis varme –
347 Venstres helse- og sosialpolitikk for Bærum."

348 Vi bør, sammen med våre nabokommuner, søke effektive løsninger på felles problemer, også
349 innenfor omsorgssektoren. Vi tror våre borgere er mer opptatt av kvalitet og tilgjengelighet av
350 tjenester, enn hvem som tilbyr dem.

351 Vi må søke å oppnå samme effektivitet innenfor offentlig forvaltning og tjenester som privat sektor
352 strever etter, samtidig som kvaliteten i tilbudet ivaretas.

353 **Grønn næring**

354 Bærum må være grønn i mer enn en forstand. En av Bærums viktigste fordeler er vår nærhet til natur
355 og kulturlandskap. Dette forutsetter et levende landbruk og en aktiv reguleringspolitikk, for å sikre
356 det attraktive kulturlandskapet som gjør Bærum spesielt, og ta vare på Bærums historiske røtter som
357 landbrukskommune.

358 **Venstre vil:**

- 359 - Beskytte naturområdene i marka, så vel som landbruksområder, fra utbygging, ved en streng
- 360 reguleringspolitikk og ved å fortette rundt kollektivknutepunkter.
- 361 - Gi bæringer tilgang til kortreiste, miljøvennlige og etiske matprodukter, og støtte tilbyderne
- 362 av disse ved at Bærum kommune skal ta sikte på å kun kjøpe mat som er produsert
- 363 miljøvennlig og dyrevennlig, gjerne lokalprodusert.

364

365 **Natur, matjord og friluftsliv**

366 I Bærum opplever vi en befolkningsvekst og press på arealene. Venstre ønsker å møte denne veksten
367 på en bærekraftig måte, hvor vi tar vare på naturområder og matjord.

368 Oslo og Akershus huser til sammen nesten halvparten av de rødlistede artene i landet, og en stor del
369 av dem lever i Bærum. Vi har et ansvar for å ta bevare det biologiske mangfoldet, og det forutsetter
370 en langsiktig og kunnskapsbasert forvaltning. Venstre vil ta hensyn til natur og dyr og balansere vekst
371 og vern i Bærum. Naturressursene skal forvaltes langsiktig. Vi skal utnytte dem til verdiskaping på en
372 slik måte at produksjonsevnen bevares for etterslekten og der alt husdyrhold tar hensyn til dyrenes
373 egenverd.

374 Det oppleves også et sterkt press på matjorda i Bærum. Matjord er i praksis en ikke-fornybar ressurs,
375 og Venstre vil bevare dyrkbar jord til matproduksjon. Vi vil heller ha høy utnyttelse av arealene i
376 Sandvika og på Lysaker/Fornebu, ved Høvik stasjon og andre sentrale knutepunkt. Venstre går i mot
377 alle forslag om omdisponering av matjord til utbyggingsformål. Vi vil bevare Smiejordet på Fossum,
378 jordene på Avløs, Løken, Bjørnegård/Jong og går i mot omdisponering til bolig på Skui/Kveise og
379 Ballerud.

380 **Venstre vil:**

- 381 - ivareta Bærums rødlistede arter og unike biotoper
- 382 - bevare Bærumsmarka og dele inn randsonen mot marka i hensynssoner
- 383 - for landbruk, turisme, friluftsliv og idrett.
- 384 - sikre innbyggerne mulighet til naturopplevelser i sine boligområder ved å bevare grønne
- 385 lunger og
- 386 - sikre naturopplevelser i boligområdene
- 387 - gjenåpne bekker og damanlegg
- 388 - sikre grønne områder til uorganisert lek og trening
- 389 - bedre kartlegge naturmangfoldet i Bærum. Kunnskap om ulike naturtyper er en forutsetning
- 390 for å kunne ta gode avgjørelser i arealpolitikken
- 391 - bevare dyrkbar jord til matproduksjon
- 392 - utvikle et nettverk av merkede turstier mellom grønne lunger, kysten og marka

- 393 - LED-belyse skogsbilveier slik at innbyggerne kan bruke marka ved å gå, sykle, jogge og bruke
394 spark på kveldstid gjennom vinterhalvåret.
395 - legge til rette for hundesport og treningsområder.
396 - sikre god dyrevelferd

397

398

399 **Nyskaping, innovasjon og etablering i kommunen**

400 Bærum Venstre vil at kommunen skal være en aktør som i samspill med næringslivet og andre
401 offentlige virksomheter bidrar aktivt og legger til rette for utvikling av våre næringsklynger. Målet må
402 være å styrke klyngenes evne til kontinuerlig innovasjon, teknologideling og internasjonal
403 anerkjennelse.

404 Kommunen er en betydelig innkjøper i flere sektorer, og kan bidra til innovasjon gjennom å være
405 «krevende kunde» som formidler reelle behov og problemforståelse inn i forsknings- og
406 utviklingsprosjekter i samarbeid med næringslivet. Dette må gjerne skje ved involvering av og
407 ressursforøkning fra Innovasjon Norge.

408 Det er viktig å legge til rette for at kapital kan møte teknologigründere og bedrifter med
409 vekstpotensial. Venstre vil ta initiativ til å profilere Bærum, våre kompetente teknologimiljø og
410 attraktive bomiljø for investorer. Slik profilering bør være målrettet for å sikre at vi henter den type
411 kapital som bringer kompetanse og markedsmuligheter med seg.

412 **Venstre vil:**

- 413 - Redusere så mye som mulig rapporteringsbyrden for bedrifter, spesielt nystartede og små-
414 og mellomstore bedrifter.
- 415 - Bidra til å skape entreprenørskapsholdning og støtte opp om gründere blant annet ved å
416 sørge for at det finnes rimelige lokaler for kontorfellesskap med tilrettelagte tjenester og
417 fasiliteter.
- 418 - Oppmuntre etablerte bedrifter til å "knoppskyte" og se muligheter for nye anvendelser av
419 teknologi og kompetanse, og styrke kommunens satsing på veiledning og støtte for
420 kommersialisering.
- 421 - Tilrettelegge for at flere kvinner, unge og folk med andre kulturbakgrunner også kan skape
422 utviklingsbedrifter.
- 423 - Styrke ordninger som øker tilgangen til risikokapital for gründere og nye bedrifter, for
424 eksempel ved å avsette en liten del av kommunens midler til et såkornfond som i samarbeid
425 med profesjonelle investorer kan tilføre en mindre del av den nødvendige kapitalen.

426

427 **Bidra til samarbeid om nærings- og kompetanseutvikling**

428 Det viktigste for næringslivet i kommunen er at rammevilkårene er attraktive og forutsigbare, tilgang
429 på kompetent arbeidskraft, at det er tilgang på lokaler av hensiktsmessig størrelse og karakter, og at
430 infrastrukturen er god nok. Mye av dette avgjøres på arenaer utenfor kommunen, men Bærum
431 Venstre vil jobbe for å forbedre situasjonen direkte og indirekte.

432 **Bærum Venstre vil:**

- 433 - Sikre næringslivet i kommunen attraktive og forutsigbare rammevilkår.
- 434 - Oppmuntre det offentlige og næringslivet til å bli lærebedrifter og ta inn lærlinger.
- 435 - Være med å skape et universitets- og høyskolemiljø med nær forbindelse til det miljø-,
- 436 energi- og høyteknologiske næringslivet i Bærum, samt stimulere forskermiljøer til å etablere
- 437 seg i kommunen.
- 438 - Sørge for nær kontakt mellom næringsliv og myndigheter og bidra til å legge lista høyt for
- 439 kvalitet, etisk og miljøvennlig standard i næringslivet i Bærum.

440 **Landbruket må ha gode rammer for drift og utvikling**

441 Selv om landbruk utgjør en liten del av økonomien i Bærum er det en viktig del av vår kulturarv og

442 bomiljø. Bærum Venstres synspunkter på dette er mer utdypet i kapittelet "En balansert areal-,

443 transport- og miljøpolitikk." Et grønt og bærekraftig landbruk er en viktig del av et grønt og

444 bærekraftig Bærum.

445 **Bærum Venstre vil:**

- 446 - Fremheve landbrukets funksjon som utvikler og vokter av kulturlandskapet ved å øke bruken
- 447 av natur i barnehager, skoler, fritidsaktiviteter og i helse og omsorgstilbud.
- 448 - Legge til rette for direkteomsetning av produkter på gård og torg
- 449 for å støtte opp om entreprenørskap og merkevarebygging i Bærums landbruk.
- 450 - Gi landbrukskontoret mandat og ressurser til å trekke gårdenes landbruksdrift i en mer
- 451 miljøvennlig og dyrevennlig retning gjennom veiledning om tilgjengelige ressurser og
- 452 finansiering
- 453 - Venstre vil styrke prosjekter som videreutvikler og formidler lokale mattradisjoner, lokalt
- 454 dyrket mat og foredling.

455

456

457 **Oppvekst i Bærum: Læring, lek og trivsel**

458 **Kvalitet og fleksibilitet i omsorgen for barn i barnehager**

459 Mange familier har arbeid utover ettermiddag og kvelden. Venstre vil fortsette å tilby familier
460 fleksible løsninger og barnehager med utvidede åpningstider. Hvor lenge et barn kan oppholde seg i
461 barnehagen bestemmes gjennom en makstid på 9,5 t.

462 Dagens maksprisbestemmelse tar ikke hensyn til familier med lav inntekt. Derfor vil vi ha en
463 inntektsgradert betaling som gjør det økonomisk gunstigere for lavinntektsfamilier å velge
464 barnehageplass.

465

466 **Rekruttering av fagpersonell**

467 Kvaliteten i norske barnehager avhengig av dyktige fagpersoner. Derfor er det viktig å satse mere på
468 etter- og videreutdanning av barnehagepersonell. Økonomisk likebehandling vil også bidra til å gjøre
469 barnehagen til en mer attraktiv arbeidsplass.

470 At ansatte har riktig kompetanse er viktig for å kunne fange opp og legge til rette for barn som har en
471 krevende hjemmesituasjon, er utsatt for vold eller andre overgrep eller som ikke utvikler seg slik de
472 burde.

473 - Venstre vil tilby flere assistenter barnehagelærerutdanning og videre- og etterutdanning av
474 førskolelærere.

475 - Ved utdanning av barnehagelærere ved Kunnskapssenteret i Sandvika skal undervisning i signaler
476 på tidlige kjennetegn på mishandling, misbruk, omsorgssvikt av barn og prosedyrer for melding være
477 obligatorisk.

478 **Det beste er godt nok for barna**

479 Barn utvikler seg og lærer gjennom stimulerende lek og sosialisering, forutsatt at deres basale behov
480 for trygghet og omsorg er ivaretatt. Å sikre høy kvalitet i dette har større betydning for barns
481 læreevne senere i utdanningen, enn å innføre skolerettet læring i barnehagen. Førskolelærernes og
482 de ansattes holdninger til barna er viktige. Deres personlige egenskaper i form av engasjement,
483 livsenergi, lydhørhet sammen med kunnskaper om hvordan barn lærer og utvikler seg, og bevissthet
484 om hva barn skal lære, er det som samlet utgjør kvaliteten i omsorgen overfor barna.

485 Bærum Venstre vil styrke de viktigste kvalitetsfaktorene i barnehagene:

486 - Tilby fysiske omgivelser som stimulerer til lek, aktivitet og nysgjerrighet.

487 - Tilby et varmt måltid 4 dager i uken basert på råvarer som er produsert miljøvennlig og dyrevennlig.

488 - Et team av kompetente ansatte som arbeider målrettet med det pedagogiske arbeidet og som er
489 bevisste på at deres personlige egenskaper er viktig for kvaliteten i omsorgen for barna.

490 - Det er vårt mål at det maksimalt er seks barn under tre år per barnehagelærer, og ikke flere enn
491 tolv barn over tre år per lærer.

492 **En skole for dagens elever og fremtidens samfunn**

493

494 Elevene i Bærumsskolene skal tilbys en kompetent, trygg og fremtidsrettet utdanning

495 Venstre vil

- 496 - Legge til rette for at basisfagene kombineres med fremtidens behov for kompetanse. Digital
- 497 kompetanse, kompetanse innenfor kommunikasjon og samarbeid, kompetanse innfor
- 498 kreativitet og innovasjon, kompetanse innenfor kritisk tenkning og problemløsning, og ikke
- 499 minst god studieteknikk. Samfunnsutviklingen krever også at elevene får en større kulturell
- 500 bevissthet, og et personlig og sosialt etisk ansvar.

501

502 Språk og mestring

503

504 Vi lever i en mer globalisert verden og det er viktig med tidlig språkopplæring i grunnskolen. Først og

505 fremst er det viktig å lese og skrive sitt eget morsmål.

506 Bærum er en attraktiv kommune å flytte til. Som barn av en arbeidsinnvandrer eller flyktning, er det

507 viktig å lære språket raskt for å lykkes med å bli inkludert i lokalsamfunnet.

508

509 Venstre vil

- 510 - Sette i gang et prøveprosjekt og tilby 2. fremmedspråk for barn fra 4. klasse.
- 511 - Tilby gratis norskopplæring til barn med innvandrerbakgrunn for de som har behov.

512

513 Flere støttefunksjoner inn i skolen.

514

515 Flere elever har i dag behov for råd og veiledning på andre livsområder enn det skolefaglige. Når barn

516 sliter tidlig i livet, er det stor fare for at mange også vil streve som voksne. Derfor er viktig å styrke

517 elevens psykiske helse så vel som fysisk helse.

518

519 Bærum Venstre vil

- 520 - Øke tilgangen til tverrfaglig fagkompetanse i skolen som for eksempel sosialrådgivere og
- 521 helsesøstre.
- 522 - Ha flere psykologer inn i kommunehelsetjenesten, og flere kveld og helseåpne polikliniske
- 523 tilbud og lavterskeltilbud mot ungdom.
- 524 - Ha en nulltoleranse mot mobbing både på skolen, fritiden og på nett, og i tilfeller på skolen
- 525 må skoleledelsen ansvarliggjøres.

526

527 **Tilpasset opplæring for alle**

528 Skolene har et ansvar for å tilby tilpasset opplæring og spesialpedagogisk kompetanse som er

529 nødvendig for å hjelpe den enkelte elev. En tett oppfølging de første skoleårene kan begrense

530 frafallet i videregående skole.

531 - Venstre vil sette inn støttetiltak enda raskere enn i dag. Prosessen med utredning, vedtak og

532 utforming av tilbud må avbyråkratiseres og forenkles.

533

534 **Venstre vil styrke elevenes evne til innovasjon og nyskaping**

535 Arbeidslivet etterspør innovasjon, kreativitet, teknologiinnsikt og sosial kompetanse. Estetiske fag
536 kan tilby denne kompetanse. Estetiske fag er prosessorienterte og gir elevene kunnskap i
537 utviklingsprosesser fra ide til ferdig produkt, samarbeid, evne til å vurdere kvalitet og trening i å
538 prestere.

539

540 Venstre stiller krav til fagkompetanse og vil ha:

541 - En helhetlig satsning på å integrere kunstfagene i skolen i synergi med basisfagene.

542 - Få et bedre samarbeid om ressurser og tilbud mellom kultur- og utdanningssektoren i kommunen

543 - Prioritere ressurser som gjør det mulig å ansette lærere og pedagoger med fagkompetanse særlig i
544 de estetiske fag.

545

546 **Skole- og barnehagebygg og læremidler**

547 Venstre ønsker fortsatt oppgradering av barnehage- og skolebygg. Elever trenger ute- og innearealer
548 som er utfordrende og inspirerende, relevant utstyr til undervisning og muligheter til ekskursjoner,
549 og bygg med godt inneklima.

550 - Venstre vil oppgradere rom og utstyr ved skolene kontinuerlig og legge til rette for økt bruk av
551 ressurser som er tilgjengelig eksternt.

552 - Venstre ønsker at fremtidige bygg kan fungere som kulturelle nærmiljøsentra og inneholde både
553 folkebibliotek, idrettshall, møteplasser for uorganiserte og organiserte fritidsaktiviteter.

554

555 Venstre vil:

556 - Komme raskere i gang med vedlikehold av eksisterende bygg og en prioriteringsliste for nybygg av
557 barnehager og skoler.

558 - Bygge ny Levre barneskole og Hauger ungdomsskole. Venstre er også åpen for en ny samlet barne-
559 og ungdomsskole for Levre og Hauger.

560 - Ikke legge ned noen av våre spesialskoler, men utvikle dem videre.

561 - Bærum skal bli en foregangskommune i landet på antimobbing,

562

563 **Idrett og fysisk utfoldelse bør være en del av heldagsskolen**

564 I dag opplever mange foreldre at tiden de har sammen med barna brukes til å frakte dem til og fra
565 forskjellige fritidsaktiviteter som foregår etter den normale arbeidstidens slutt, oftest i regi av de
566 mange frivillige idretts- og kulturorganisasjonene i Bærum. For andre familier er det ikke økonomisk
567 mulig å la barna delta på slike fritidsaktiviteter, noe som gjør at barna blir mindre aktive, som igjen
568 reduserer deres livskvalitet og skaper fremtidige helseproblemer.

569 Samtidig er skolen tidlig ferdig, noe som betyr at barna enten tilbringer flere timer i SFO, eller at en
570 av foreldrene (i de fleste tilfeller mor) jobber redusert arbeidstid for å være hjemme med barna.
571 Dette har store økonomiske konsekvenser for den enkelte familie så vel som for samfunnet. En
572 løsning på dette kan være at idretts- og kulturaktiviteter integreres i skolen, slik det gjøres i mange
573 andre land. Skoleidrett gir barn et høyere aktivitetsnivå uten at det går utover andre fag, gjør det
574 lettere for barn fra vanskeligstilte familier å delta, og betyr at tiden etter arbeidstid gis tilbake til
575 familien. For å opprettholde den viktige rollen frivillige organisasjoner som idrettslag osv. har, kan
576 dette med fordel gjøres i samarbeid med disse.

577 Venstre vil:

578 - Gjennomføre et prøveprosjekt der frivillige organisasjoner og idrettslag samarbeider med
579 skolen for å tilby idretts- og kulturaktiviteter som del av SFO.

580 Forslag fra Gudbrand Teigen, som tillegg etter linje 770:

581 **Pedagogikk og læringsmiljø**

582 *Selv om Bærum har en gjennomgående kvalitativt god offentlig skole, er det utfordringer innen*
583 *mange felt. Eksempler er mobbing, frafall/fravær og inkludering på tvers av kultur, hudfarge,*
584 *interesser etc. for å nevne noe. Bærum Venstre mener at å tenke utradisjonelt rundt pedagogikk og*
585 *undervisningsmiljø kan skape ny utvikling.*

586
587 *I Bærum drives flere privatskoler med til dels alternativ pedagogikk. Deriblant Bærum*
588 *Montessoriskole på Ballerud, som med sine nær 100 elever fra 1. til 9. trinn (10. trinn kommer)*
589 *utmerker seg ved å fri seg fra det tradisjonelle klasserommet. Elevene får mye individuell oppfølging.*
590 *De jobber i grupper og flere klassetrinn sammen. Elever med spesielle behov betraktes som en ekstra*
591 *ressurs som kan gi sine medelever ny kunnskap og læring om livet, ikke motsatt. Kommunens*
592 *observatører i Bærum Montessoriskole erfarer at skolen preges av samhold, inkludering, høyt*
593 *motiverte lærere og kreative elever.*

594
595 *«En montessoriskole er en privatskole og/eller barnehage som praktiserer undervisningen i henhold til*
596 *pedagogiske prinsipper grunnlagt av den italienske legen Maria Montessori.*

597
598 *Pedagogikken er basert på barnas egenverdi, læring uten negative inntrykk, og at elevene selv skal*
599 *søke etter kunnskap. Montessoriskolene er også kjent for sitt konkretiseringsmaterieell for innlæring*
600 *av matematikk, språk og andre fag. De har friheten til å jobbe med materieell i så store mengder som*
601 *de vil; de kan enten fordype seg eller så kan de ta litt etter litt i små mengder (sitat, Wikipedia).»*

602
603 *Det er ikke riktig at en montessoriskole nødvendigvis er en privatskole. I Sverige er mange offentlig*
604 *skoler drevet med montessoripedagogikk. Bærum Venstre erfarer at slik pedagogikk har mange*
605 *ønskede effekter for læring, trivsel og dannelse. På denne bakgrunn vil Bærum Venstre arbeide aktivt*
606 *for å opprettholde privatskoler med alternativ pedagogikk. Videre vil vi foreslå å ta*
607 *montessoripedagogikk inn i kommunale skoler, i første omgang som en forsøksordning ved utvalgte*
608 *skoler.*

609

610 *Landbruket og miljøene på gårdsbruk i Bærum representerer en ressurs for aktivisering, læring og*
611 *mestring. Mange kommuner har solide erfaringer og stor nytte av Inn-På-Tunet-tilbud knyttet til*
612 *gårdsbruk. Ofte blir både kvalitet og pris bedre med tilbud forankret i gårdsmiljø. Venstre vil derfor*
613 *stimulere samarbeid mellom skoler, barnehager og landbruk.*

614

615 *Forslag fra Petter J Holth:*

616 *Bærum Venstre ønsker å innføre en forsøksordning med leksefri skole barne-/ungdomsskole, for å*
617 *utjevne forskjellene mellom elever som får mye hjelp hjemme og elever hvis foreldre kanskje ikke har*
618 *tid, anledning og/eller ressurser til å føle opp sine barn med lekser hjemme.*

619
620

Kulturtilbud, skapende virksomhet og identitet

Kulturtilbud og -deltagelse gir mening gjennom hele livet

622 Kulturell deltagelse og - opplevelse gir økt livskvalitet og mening i hverdagen, det styrker vår
623 identitet, de sosiale båndene mellom oss og det gir bedre helse. Derfor er det viktig at Bærums
624 borgere kan være kulturelt aktive gjennom hele livsløpet. Kulturell deltagelse, skapende aktiviteter
625 bør være en naturlig del av vår hverdag, og integreres i barnehager, skole og SFO, i omsorgs- og
626 behandlingstilbud til funksjonshemmede, syke, eldre og på arbeidsplasser.

Derfor ønsker Venstre

628 - Å tilrettelegge for en sterkere og tydeligere deltakelse i kulturellevet i Bærum for den delen av
629 befolkningen som ikke har sin opprinnelse i kommunen, men som har kommet til kommunen av ulike
630 årsaker, blant annet som flyktninger og innvandrere.

631 - Integrering av kulturaktiviteter i steds og arealplanlegging og i utformingen av barnehager og skoler.

632 - Gjøre tilgjengelig offentlige barnehager og skoler til kulturformål etter skoletid.

633 - Løfte frem mere av vår lokale kulturhistorie, og bevare områder med arkitektur og hageanlegg fra
634 ulike epoker frem til vår egen tid.

Bærum - en kulturkommune

636 Bærum kommune har gjennom flere år bidratt til å legge til rette for et bredt profesjonelt
637 kulturtilbud som leverer produksjoner og tilbud på et høyt prestasjonsnivå. Vi ønsker at Bærum skal
638 være den foretrukne opplevelsarenaen for borgerne i fremtiden.

639 Vi ønsker også at flere profesjonelle kunstnere skal besøke og bo og arbeide i kommunen. De er et
640 viktig bidrag til å videreutvikle mangfoldet i kulturen, og bidrar til nyskaping og vitalisering av byrom.
641 Bærum er en innflytterkommune, der folk har sine opprinnelige røtter både andre steder i Norge og i
642 helt andre land og kulturer. Dette mangfoldet er det viktig at vi speiler i kulturtilbudene.

Venstre vil:

644 - Bidra til å etablere flere næringsklynger for kunstnere, og legge til rette for at profesjonelle
645 kunstnere får tilgang til egnede lokaler, prosjektrum og kunstnerboliger for kortere perioder.

646 - Legge til rette for utveksling, samarbeidsprosjekter og arbeidsopphold i kommunen for utenlandske
647 kunstnere.

648 - Venstre vil at kulturtilbud skal være synlig og tilgjengelig for alle borgere og et tydelig innslag i
649 byrommene. Venstre vil styrke formidlingsprosjekter som henvender seg til nye publikumsgrupper,
650 grupper som ofte faller utenom og som bidrar til å gi positiv identitet i stedsutvikling.

651 - Venstre vil sikre produksjonsvilkår slik at kulturinstitusjonene i Bærum kan levere kulturopplevelser
652 av høy kvalitet til bredden av sine borgere.

653 - Venstre vil at kommunen skal ha større råderett over midlene til Den kulturelle skolesekken som nå
654 forvaltes av fylket.

655 **Frivillighet og samfunnsansvar**

656 Venstre vil ha flere lokale kulturproduksjoner fordi de bidrar til vitalisering og verdiskaping som hele
657 samfunnet drar nytte av. Kultur har effekter på handel og det kan knytte sammen ulike fagområder
658 og samfunnsområder.

659 - Venstre vil lage et produksjonsfond for kultur i samarbeid med lokalt næringsliv for prosjekter som
660 på enestående vis engasjerer, utfordrer og integrerer kunst/kultur med andre fagområder innen
661 utdanning/forskning, helse eller næringsliv.

662

663 **Kultur og helse**

664 Kulturopplevelser og -deltagelse både former og bekrefter vår identitet. Det bidrar til selvforståelse
665 og uttrykksevne noe som igjen gir oss styrke til å forme et meningsfylt og selvstendig liv. Fra
666 forskning vet vi at både kulturopplevelser og -deltagelse og aktiv skapende virksomhet bidrar til økt
667 livskvalitet, gir mening, bedret helse, økt sosialisering og styrker vår kulturelle identitet, og
668 representerer en arena der vi kan utvikle og dyrke våre kreative og kommunikasjonsevner uansett
669 bakgrunn og forutsetninger. Dette er også særdeles viktig for vår innvandrerbefolkning.

670 Kunst og musikkens betydning f.eks. for allmenn helse og psykisk helse er dokumentert både i
671 terapeutisk og i sosial sammenheng, likeledes som verktøy i å bedre læringsprosessen hos barn. (Se
672 mere om dette i kapitlet om Skole og oppvekst.)

673 Vi vet fra dokumenterte studier at for eksempel musikkterapi for pasientgrupper som demente og
674 Alzheimerpasienter har en positiv effekt på livskvalitet og evne til kommunikasjon helt til siste
675 sykdomsforløp. Gjennom flere år har vi sett at fokuset på unges prestasjoner og utseende har
676 medfører lavt selvbilde og et usunt syn på egen kropp for svært mange.

677 **Venstre vil:**

678 - Ha en kompetent integrasjon av kulturtilbud og terapeutisk basert behandling i helsetjenestens
679 tilbud.

680 - Å gjøre dagens forsøksprosjekt med musikkterapi i eldreomsorgen permanent og et tilbud for alle
681 institusjoner.

682 - Ha flere musikk- og kunstterapeutiske stillinger tilknyttet helsetjeneste, barnehage og skole, alders-
683 og sykehjem, og sykehus.

684 - Styrke kulturtilbud skreddersydd for alvorlig syke barn på sykehus og i andre
685 behandlingsprogrammer.

686 - Styrke musikk og kulturtilbudet til spedbarn og barn og dere foresatte frem til skolealder.

687 - Gi muligheter for lavinntektsfamilier til for eksempel å kunne delta på musikk- og kulturskolen.

688

689 **Vis varme – Venstres helse- og sosialpolitikk for Bærum**

690

691 En by er et sted hvor man kan bli født, utdannes, arbeide, nyte sin alderdom og så dø med verdighet,
692 hvis man så ønsker - det skal ha de tilbud som kreves for hele livsløpet. Bærum har i dag det meste av
693 disse tingene, men vi må kjempe for at dette skal bli enda bedre i fremtiden.

694 Bærum er også en by full av ressurssterke mennesker, så vi har ingen unnskyldning for ikke å ta godt
695 vare på de svakeste blant oss. Vi må bli flinkere til å verne om, og tale på vegne av, de som ikke kan
696 verne om eller tale på vegne av seg selv.

697 **Et helsetilbud for hele livet**

698 Å leve hele livsløpet i Bærum – med trygghet fra vugge til grav – forutsetter at:

699 Bærum sykehus skal opprettholdes og videreutvikles som et veldrevet moderne områdesykehus med
700 akuttmottak og spesialfunksjoner, slik det sømmer seg for en by på ca. 120 000 innbyggere.;

701 Vi skaper trygghet og verdig omsorg for alle Bæringere som trenger det, uansett alder,
702 funksjonshemming eller psykososiale problemer; og

703 At vi er åpne for både nye og tradisjonelle måter å levere et godt tjenestetilbud til Bærums
704 innbyggere, ved å fokusere på kvaliteten som leveres og ikke hvem som leverer den.

705 **Venstre vil:**

706 *Ha et fullverdig helsetilbud for Norges femte største by:*

707

- 708 - Kjempe på regionalt og nasjonalt nivå for at sykehusstilbudet for befolkningen i Bærum ikke
709 svekkes selv om det blir bygget et nytt sykehus i Buskerud, spesielt bør drifts- og
710 investeringsbudsjettene synliggjøres og sikres på en forsvarlig måte. Bærum sykehus må
711 sikres et eget forsvarlig vedlikeholdsbudsjett uavhengig av pasientbehandling.
- 712 - Sikre at Bærums innbyggere har tilgang til en fullverdig føde-, akutt-, intensiv-,
713 indremedisinsk og ortopedisk kirurgisk avdeling uten å reise til nabofylket.

714

715 **Psykisk helse er også helse:**

716 Bærum Venstre ønsker å styrke førstelinjetjenesten. Den beste hjelpen får vi der vi bor. Flere enn
717 tidligere rammes av en psykisk lidelse i løpet av livet. De samfunnsøkonomiske kostnadene er store.
718 Tidlig innsats og forebygging kan forhindre at lettere lidelser får utvikle seg til tyngre lidelser, som må
719 håndteres av spesialisthelsetjenesten.

720 **Venstre vil:**

721 *Være rausere med vanskeligstilte:*

- 722 - Slåss videre for "Skjeve hus" for mennesker med dårlig boevne
- 723 - Styrke hjelpetilbudene innen rus og psykiatri, og styrke lavterskeltilbud og ordninger som
724 hjelper vanskeligstilte inn i arbeidslivet.
- 725 - Øke kompetansen og ressursene i det kommunale barnevernet.

726

727 **Være pådrivere for en individuelt innrettet eldreomsorg:**

- 728 - Skreddersy tjenester og tilbud til den enkeltes behov
- 729 - Støtte frivillig engasjement og aktivt bruke de eldre som ressurs i barnehager, skoler,
- 730 bibliotek og på andre områder i kommunen
- 731 - Ha varierte og fleksible botilbud for eldre, inkludert en omlegging av omsorg til færre på
- 732 sykehjem og flere i bemannede omsorgsboliger.
- 733 - Støtte forebyggende helsetiltak som stimulerer til sosialisering, fysisk og mental aktivitet
- 734 blant eldre, som for eksempel "strøsandprosjektet" - der eldre og uføre får tildelt strøsand
- 735 for å redusere skader ved fall, øke trygghet og forbedre mobilitet.
- 736 - Gi støtte til opplæring av eldre i bruk av informasjonsteknologi, for at de skal kunne fullt ut ta
- 737 del i det moderne teknologisamfunnet.

738 **Satse på forebyggende arbeid blant barn og unge:**

- 739 - Vektlegge forebyggende helsetiltak og opplysningsarbeid om den enkeltes ansvar for egen
- 740 helse.
- 741 - Videreføre tilbud om ettervern til barnevernsbarn utover de lovpålagte 18 år opp til 23 år.
- 742 - Støtte ikke-organiserte aktiviteter og møtestedet tilrettelagt for ungdom.
- 743 - La en større del av tippemidlene få komme breddeidretten og ikke-organiserte aktiviteter
- 744 direkte til gode.
- 745 - Prioritere tilbud der alle kan delta uavhengig og økonomisk evne.

746 **Bidra til en enklere hverdag for funksjonshemmede:**

- 747 - Videreutvikle funksjonshemmedes brukermedvirkning og sikre reell innflytelse på egen
- 748 livssituasjon
- 749 - Flere turveier, turstier og tilrettelagte fritidsaktiviteter for funksjonshemmede.
- 750 - Skjerme helse- og sosialtilbudet for grupper med lav inntekt, og ha gode avlastningstiltak for
- 751 de med store omsorgsbyrder.

752

753 **Næringslivet er en viktig bidragsyter for å løse utfordringer i**
754 **helsesektoren:**

755 Helse er et område der det offentlige har et hovedansvar for å sikre et godt tilbud til alle som trenger

756 det. Samtidig er det ikke begrepene «offentlig eller privat» som er det viktigste kriteriet, men

757 seriøsitet og kvalitet. Bærum Venstre mener at vi i samarbeid med næringslivet kan bidra til løsninger

758 på utfordringer knyttet til eldrebølgen og målgrupper som trenger tilrettelagt bistand.

759 Landbruket og miljøene på gårdsbruk i Bærum representerer en ressurs for rekreasjon og aktivisering

760 innen helsesektoren. Mange kommuner har solide erfaringer og stor nytte av Inn-På-Tunet-tilbud

761 knyttet til gårdsbruk. Ofte blir både kvalitet og pris bedre med tilbud forankret i gårdsmiljø.

762 Mens man stimulerer til offentlig-privat samarbeid i kommunens tjenester er det viktig at faglighet

763 og kompetanse er i fokus. Kompetanse lønner seg på sikt, alltid. Det er billigere å ansette ufaglærte,

764 men kostnaden for tjenestemottagere/pasient og kommunen selv er høy.

765 **Verdighet, medvirkning og selvstendighet**

766 Vi ønsker at mennesker skal klare seg lenger hjemme, både for den enkeltes skyld og for samfunnets
767 fordel. Da må man ha fagutdannede ansatte som vet hva som kreves for nettopp å nå dette målet.
768 Verdighet og brukermedvirkning står i fokus for Venstre.

769 Meningsfulle dager er også en viktig del av en verdig tilværelse. Også i en institusjon eller bolig med
770 service bør det være mulighet for meningsfulle dager. Dessverre kjeder mange seg og er ensomme til
771 det uutholdelige. Ikke alle har pårørende som kan fylle dette tomrommet. Det å plassere en
772 institusjon for eldre ved siden av en barnehage har ofte blitt et alibi for at man har gitt mening og
773 glede. Sannheten er nok mer at man hadde hatt mer glede av å legge f.eks. et bibliotek inne i en
774 institusjon for å samle ulike aldersgrupper.

775 I dag er muligheten for samarbeid med frivillige stor, men man er avhengig av at dette blir enkelt å
776 organisere, ikke et nytt byråkrati.

777

778 **Venstre vil:**

- 779 - Ha et fokus på kvalitet i alle ledd, uavhengig av hvem som leverer en tjeneste.
- 780 - Bygge videre på medarbeideres kompetanse ved å gi større fagutviklingsmuligheter for
781 ansatte.
- 782 - Øke graden av brukermedvirkning og hverdagsmestring for å gi verdighet i tilværelsen.
- 783 - Ha en mer nyansert og innovativ tilnærming til å skape meningsfulle dager for brukere og
784 pasienter.
- 785 - Satse på funksjonelle, miljøvennlige institusjonsbygg som gir gevinster i det lange løp.

786 **Fattigdom hindrer fri utfoldelse i kultur, idrett og musikkarenaen for barn.**

787 De fleste har det bra i Bærum. Likevel er det mange som opplever å stå utenfor fellesskapet.

788 Fattigdom i Bærum betyr ikke å ha råd til mat, men om manglende mulighet til å delta i
789 fritidsaktiviteter og på den sosiale arena. Spesielt sårbare er aleneforsørgere og lavinntektsfamilier.

790 **Barnehage er spesielt viktig for lavinntektsfamilier og minoritetsspråklige**

791 Grunnlaget for veltilpassede og aktive mennesker legges tidlig i barneårene, gjennom lek og sosial
792 aktivitet. I dagens samfunn foregår dette hovedsakelig i barnehagen, noe som gjør det viktig at alle
793 har mulighet til å delta fullt ut. Leken er med på å utvikle språket, kreativiteten og evnen til å løse
794 problemer, og barnet lærer noe om hvordan verden fungerer både sosialt og fysisk.

795 Venstre vil at tospråklige barn skal lære seg norsk så tidlig som mulig. Derfor er det viktig at barna
796 tilbys språkstimulering i barnehagen.

797 **Venstre vil:**

- 798 - Sikre at alle barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har gratis tilgang på fritidsaktiviteter.
- 799 - Sørge for gratis kjernetid for alle 3-5 åringer fra lavinntektsfamilier og differensiert
800 foreldrebetaling i barnehage, SFO og kommunale kulturaktiviteter.
- 801 - Styrke ulike tiltak for å hjelpe vanskeligstilte inn i arbeidslivet.
- 802 - Styrke kommunehelsetjenesten og styrke det psykiske helsearbeidet i kommunene.

803 - Styrke skolehelsetjenesten og skaffe flere nye helsesøstre og sosialarbeidere i
804 ungdomsskolen.

805 **En inkluderende innflytterkommune**

806 Bærum, med vår dynamiske økonomi og sentrale beliggenhet, er en kommune med en stor andel av
807 innflyttere – fra andre deler av Norge så vel som andre land i og utenfor Europa. Vi som bor i Bærum
808 er ikke overrasket over at folk vil bo her, men vi er heller ikke blinde for utfordringene dette kan føre
809 med seg. Som et sosialliberalt parti ønsker Venstre at liberale prinsipper om respekt for felles
810 verdier, toleranse for meningsforskjeller og en glede over å møte andre kulturer skal stå i sentrum av
811 vår politikk på dette området.

812 Venstre vil:

813 - Opprette en innflytterservice, for å hjelpe næringslivet å tiltrekke seg nødvendig kompetanse
814 fra utlandet, så vel som å hjelpe andre innflyttere å tilpasse seg livet i Bærum.
815 -

816 **Unge med minoritetsbakgrunn**

817 Bærum Venstre ønsker å ha spesielt fokus på barn og ungdom med minoritetsbakgrunn. Mange
818 opplever utfordringer i skolen, med språk og kulturell tilhørighet.

819 Det er et grunnleggende sosialliberalt prinsipp at alle i samfunnet skal ha så likt *utgangspunkt* som
820 mulig, slik at man har reell valgfrihet. Venstre ønsker derfor å styrke morsmåls- og norskundervisning
821 for barn med minoritetsbakgrunn.

822 Oppveksten som minoritetsborger i et majoritetssamfunn kan være vanskelig, og gir psykososiale
823 utfordringer for både barn og foreldre. Venstre ønsker å styrke utekontaktilbudet og andre tiltak
824 som kan hindre frafall, marginalisering eller radikalisering av minoritetsbakgrunn.

825 **Å få vanskeligstilte inn i arbeidslivet er bra for både samfunn og individ.**

826 Ikke-vestlige innvandrere har lavere yrkesdeltakelse og høyere arbeidsledighet enn befolkningen for
827 øvrig og er overrepresentert i gruppen med vedvarende lavinntektsproblemer. Ikke-vestlige
828 innvandrere har vanskeligere for å få en fast tilknytning til arbeidslivet.

829 Enslige forsørgere er også en gruppe med lavere yrkesdeltakelse enn befolkningen for øvrig som er
830 overrepresentert blant personer med vedvarende lavinntektsproblemer.

831 Kommunen og NAV må samarbeide tettere for å øke sysselsettingen for de som står utenfor.
832 Kommunen som arbeidsgiver må legge til rette for å tilrettelegger for tilgjengelige praksisplasser og
833 gi gratis norskopplæring for minoritetsspråklige analfabeter slik at overgangen til jobb blir så enkel
834 som mulig.

835

836 **Liberala verdier i praksis – Venstres visjon for demokrati og** 837 **forvaltning i Bærum**

838 *Kvalitetstjenester er viktigere enn struktur*

839 Venstre ønsker å gi Bærums borgere det beste og mest kostnadseffektive tjenestetilbudet, samtidig
840 som vi øker deres innflytelse over egen hverdag. Dette krever en sterk kommuneforvaltning, gjerne
841 med oppgaver overført fra statlig og fylkeskommunalt nivå, noe Venstre vil arbeide for både i Bærum
842 og på Stortinget.

843 Det er ikke sikkert at dagens organisering av Bærum kommune er den mest hensiktsmessige
844 strukturen for dette, og vi er derfor åpne for andre løsninger sammen med våre nabokommuner.
845 Hensynet til borgerne kommer før hensynet til dagens organisasjon.

846 *Åpenhet gir bedre resultater*

847 Et av demokratiets viktigste prinsipper er at åpne politiske og administrative prosesser gjør borgerne
848 mer engasjert og gir bedre resultater. For å forbedre dette i Bærum ønsker Venstre å gjøre det
849 lettere for borgerne å få informasjon om hva som skjer i forvaltningen, uten å måtte lete det frem fra
850 kilder de ikke har noe forhold til.

851 *Digital forenkling er nødvendig*

852 Vi er i større og større grad vant til å ha digital tilgang til forskjellige tjenester, og gjerne også
853 valgfrihet mellom de forskjellige digitale verktøyene våre – telefon, datamaskin eller nettbrett. Selv
854 om kommunen ikke skal bruke store ressurser på å være ledende i denne utviklingen, er det viktig at
855 man ikke henger for langt bak utviklingen i resten av samfunnet, og i privat næringsliv spesielt.
856 Kommunen bør derfor samarbeide med private eller andre offentlige aktører for å digitalisere
857 tjenester, med åpne standarder der dette er mulig.

858 **Bærum Venstre vil:**

- 859 - Arbeide for at kommunen skal overta tjenester og oppgaver fra statlig og fylkeskommunalt
860 nivå som følge av en kommunereform;
- 861 - Vurdere tett samarbeid eller sammenslåing med kommuner som Asker, Hole og andre
862 nærliggende kommuner, for å skape en stor kommune bedre rustet til å utføre disse
863 oppgavene;
- 864 - Øke åpenhet i forvaltningen og engasjement blant borgerne ved å publisere informasjon om
865 saker og prosesser i både tradisjonelle og nye, sosiale medier, og i enda større grad enn i dag.
- 866 - Tilby helhetlige og brukervennlige digitale løsninger basert på åpne standarder i samarbeid
867 med andre aktører med riktig kompetanse.

868 *Følgende forslag fra Hilde Arneberg uten spesifisert plassering er foreslått lagt hit av*
869 *programkomiteen:*

- 870 - *Bærum Venstre er i mot innføring av eiendomsskatt i Bærum Kommune, og vil i det lengste*
871 *unngå en slik skattlegging.*